

## Özet



### *Bizans tarihine ait temel kavramları açıklayabilecek*

Bizans tarihi anlatılırken yaklaşık bin yıldan fazla yaşamış olan devletin sakinleri Bizans, Rum, Grek, Hellas ve Yunan tabirleriyle ifade edilmektedir. Bu ifadeler arasında bazı farklılıklar söz konusudur. Bizans kelimesi devletin yaşadığı dönemde tüm imparatorluk tebaası için kullanılmamıştır. Bu tabir Bizans devleti yıkıldıktan sonra tarihçiler tarafından kullanılan bir sözcüktür. Bizim Bizanslı dediğimiz insanlar kendilerini Romalı (Romi) olarak isimlendiriyorlardı. Bu kelime doğu kaynaklarında Rum olarak telaffuz edilmiştir. Grek kelimesi ise siyasi olarak Kutsal Roma - Cermen imparatoru Şarlman'ın 800 yılında kendisini Roma imparatoru ilan etmesinden sonra yoğun olarak kullanılmıştır. Şarlman'ın amacı Latinlerin hizmetkârı manasındaki Grek kelimesi ile birlikte Rex- Graecorum yani Greklerin kralı unvanını Bizans imparatoru için kullanarak onu aşağılamak ve kendi imparatorluğunu meşrulaştırmaktı. Hellas ise 1204 yılındaki IV. Haçlı seferi sonucunda İstanbul'u terk etmek zorunda kalan Bizanslıların İznik'te kendilerini Romalı olarak nitelendiren Katolik Latinlerden ayırmak için kullandıkları bir sözcüktür. Yunan kelimesi ise antik dönemde İonia bölgesinde yaşayanlarla ilk temasta bulunan Perslerin, onları kendi dillerindeki isimlendirilmesidir.



### *Bizans Devleti'nin genel özelliklerini açıklayabilecek*

Aslında Roma imparatorluğunun devamı olan Bizans devletini ondan ayıran bazı özellikler vardır. Bu özellikler başta Yunanca olmak üzere Antik Yunan kültürünün korunması, Roma devlet geleneğinin ve hukukunun benimsenmesi, Ortodoks Hıristiyanlığın resmi din olarak kabul edilmesi ve imparatorluk tarihi ile özdeşleşen başkent İstanbul'dur.



### *Bizans tarihinin dönemlendirilmesi üzerine görüşleri açıklayabileceksiniz*

Bizans tarihinin dönemlendirilmesi konusunda tarihçiler arasında değişik görüşler mevcuttur. Bu görüşler arasında hanedanlara göre tasnif, kronolojik tasnif ile sosyal ve kültürel olaylara göre tasnif en yaygın dönemlendirmelerdir. Hanedanlara göre tasnifte Bizans tarihinde yer alan dokuzdan fazla imparator, 14 ana hanedanı oluşturur. Kronolojik tasnife göre ise 284 ila 1453 tarihleri arasında 3 dönem vardır. 284 - 717 yılları arası erken Bizans dönemi, 717 - 1204 arası orta Bizans dönemi ve 1204 - 1453 seneleri arası geç Bizans dönemi olarak adlandırılır. Sosyal ve kültürel olaylara göre tasnifte ise geç Roma imparatorluğu, karanlık çağ, gelişme, batılılaşma ve İznik imparatorluğu ile Boğazlar imparatorluğu adlı beş dönem yer alır.



### *Bizans ve komşularını tartışabilecek*

Bizans'ın 4. ve 15. yüzyıllar arasında batı, doğu ve kuzey komşuları olarak olmuştur. Güney sınırını ise Akdeniz oluşturmuştur. Bizans'ın batı komşuları arasında Ostrogotlar, Vizigotlar, Vandalılar, Lombardlar, Franklar, Normanlar, Varanglar, Haçlılar, Katalanlar, Venedikliler ve Cenevizliler sayılabilir. Doğu komşuları ise Sasaniler, Emeviler, Selçuklular, Anadolu Beylikleri ve Osmanlılardır. Kuzey komşuları olarak ise Gotlar, Hunlar, Slavlar, Göktürkler, Avarlar, Bulgarlar, Hazarlar, Ruslar, Peçenekler, Uzlar, Kumanlar ve Tatarları söyleyebiliriz. Bizans'ın batı ve kuzey komşuları daha çok kurumları olan devletlerden ziyade kabile federasyonu şeklinde örgütlenmiş halklardır. Doğu komşuları ise merkezi devlet geleneğine sahip güçlü devletlerdir.